

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Cdo/56/2024
Identifikačné číslo spisu: 3120207284
Dátum vydania rozhodnutia: 28.01.2026
Meno a priezvisko: JUDr. Erika Šobichová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2026:3120207284.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu: EOS KSI Slovensko, s.r.o., so sídlom Bratislava, Prievozská 2, IČO: 35 724 803, zastúpeného spoločnosťou: Remedium Legal, s.r.o., so sídlom Bratislava, Prievozská 2, IČO: 53 255 739, proti žalovanému: X. U., narodený XX. C. XXXX, O., o zaplatenie 98.927,18 eura s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Trenčín pod sp. zn. 18Csp/67/2020, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 21. júna 2022 sp. zn. 16CoCsp/1/2022, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Trenčíne z 21. júna 2022 sp. zn. 16CoCsp/1/2022 a rozsudok Okresného súdu Trenčín z 4. októbra 2021 sp. zn. 18Csp/67/2020 z r u š u j e a v e c v r a c i a Okresnému súdu Trenčín na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Trenčín (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 4. októbra 2021, č.k. 18Csp/67/2020-122 žalobu žalobcu zamietol a žalovanému nepriznal nárok na náhradu trov konania. Právny predchodca žalobcu sa žalobou podanou dňa 16. 10. 2020 domáhal od žalovaného zaplatenia istiny vo výške 98.927,18 eura, úroku vyčísleného ku dňu 26. 08. 2020 vo výške 9.806,50 eura, úroku z omeškania vyčísleného ku dňu 26. 08. 2020 vo výške 13.573,49 eura, úroku vo výške 2,69 % zo sumy 98.927,18 eura od 27. 08. 2020 do zaplatenia a úroku z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 108.733,68 eura od 27. 08. 2020 do zaplatenia a náhrady trov konania.

1.1. Súd prvej inštancie z vykonaného dokazovania zistil, že právny predchodca žalobcu, Slovenská sporiteľňa, a.s. uzavrel so žalovaným dňa 14. 07. 2016 zmluvu o splátkovom úvere, na základe ktorej poskytol žalovanému úver vo výške 100.000 eur na kúpu bytu. Žalovaný sa v zmluve zaviazal úver riadne a včas splatiť v 360 mesačných splátkach po 400,02 eura, vždy k 20. dňu v mesiaci. Celková čiastka spojená s úverom predstavovala sumu 144.002,68 eura, RPMN bola stanovená na 2,62 %, ročná úroková sadzba 1,99 % s fixáciou na 3 roky. Prvá splátka bola splatná dňa 20. 08. 2016 a posledná dňa 20. 07. 2046. Výzvou zo dňa 29. 11. 2017 vyzval právny predchodca žalobcu žalovaného k úhrade dlhu vo výške 4.369,15 eura s upozornením na možnosť vyhlásenia mimoriadnej splatnosti úveru. Zásielka s výzvou sa právnenému predchodcovi žalobcu vrátila neprevzatá s poznámkou "zásielka neprevzatá v odbernej lehote". Oznámením o vyhlásení mimoriadnej splatnosti zo dňa 23. 01. 2018 oznámil právny

predchodca žalobcu žalovanému, že nastal prípad porušenia produktových obchodných podmienok, a preto ku dňu 18. 01. 2018 vyhlásil mimoriadnu splatnosť úveru. Súčasne žalovaného vyzval na úhradu dlhu v celkovej výške 101.847,43 eura do 15 dní. Žalovaný si oznámenie prevzal dňa 26. 01. 2018. Z výpisu z úveru žalovaného vyplýva, že poskytnutý úver bol splatený vo výške 2.053,58 eura.

1.2. Z vykonaného dokazovania mal súd prvej inštancie za preukázané, že žaloba podaná žalobcom nie je dôvodná. S poukazom na ustanovenie § 54a Občianskeho zákonníka, podľa ktorého premlčané právo zo spotrebiteľskej zmluvy nemožno vymáhať, sa súd prvej inštancie v prvom rade zaoberal otázkou, či uplatnený nárok žalobcu nie je premlčaný. Po preskúmaní tejto otázky dospel súd prvej inštancie k záveru, že žalobou uplatnený nárok je v celom rozsahu premlčaný. Premlčacia doba v prípade plnenia zo spotrebiteľskej zmluvy, ak bolo plnenie dohodnuté v splátkach, začína plynúť odo dňa splatnosti splátky, pre ktorú došlo k mimoriadnemu zosplateniu úveru. K mimoriadnemu zosplateniu úveru môže dôjsť za predpokladu, že toto právo veriteľa bolo zmluvnými stranami dojednané, uplynuli 3 mesiace od splatnosti nezaplatenej splátky a veriteľ upozornil spotrebiteľa v lehote nie kratšej ako 15 dní na možnosť mimoriadneho zosplatenia úveru. V súdnej veci si strany možnosť mimoriadneho zosplatenia úveru dojednali v článku II bod 7 zmluvy, pričom žalovaný bol výzvou zo dňa 29. 11. 2017 vyzvaný na úhradu dlžnej sumy vo výške 4.369,15 eura a súčasne bol upozornený na možnosť mimoriadneho zosplatenia úveru. Z uvedeného vyplýva, že podmienky pre mimoriadne zosplatenie úveru boli zo strany právneho predchodcu žalobcu splnené. V zmysle § 565 Občianskeho zákonníka veriteľ môže pristúpiť k mimoriadnemu zosplateniu úveru najneskôr do splatnosti najbližšej splátky. Keďže žalobca zosplatnil úver ku dňu 18. 01. 2018, čo je do splatnosti splátky splatnej v 1/2018, za zachovania 3-mesačnej lehoty vyplývajúcej z ustanovenia § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka tak urobil pre nezaplatenie splátky splatnej v 9/2017. Ustanovenie § 103 druhá veta Občianskeho zákonníka upravuje osobitné pravidlo pre začiatok plynutia premlčacej doby zosplateného dlhu, keď túto stanovuje od splatnosti splátky, pre ktorú sa stal splatný celý dlh. Súd prvej inštancie dôvodil, že žalobca úver zosplatnil pre nesplnenie splátky splatnej dňa 20. 09. 2017. Od tohto dňa tak začala plynúť 3-ročná premlčacia doba a uplynula dňa 20. 09. 2020. Žaloba však bola súdu doručená dňa 16. 10. 2020, t.j. po uplynutí zákonom stanovenej 3-ročnej premlčacej doby. S poukazom na uvedené zistenia, že žalobou uplatnený nárok je v celom rozsahu premlčaný, súd prvej inštancie žalobu zamietol ako nedôvodnú. Pokiaľ sa žalobca bránil proti premlčaniu poukazom na rozhodnutia rôznych krajských súdov, súd prvej inštancie poznamenal, že s názorom vyjadreným v týchto rozhodnutiach sa nestotožňuje a poukázal na rozhodnutia Krajského súdu v Trenčíne napr. sp. zn. 6CoCsp/14/2021 zo dňa 30. 06. 2021, 4Co/89/2019 zo dňa 20. 06. 2019 a iné, v ktorých bol vyjadrený rovnaký právny názor ako súd vyslovil v tomto rozhodnutí.

1.3. O trovách konania rozhodol súd prvej inštancie podľa § 255 ods. 1 CSP tak, že žalovanému proti žalobcovi náhradu trov konania nepriznal, keďže z obsahu spisu nevyplynuli žiadne trovy, ktoré by žalovanému v súvislosti s konaním vznikli, a preto mu súd nárok na náhradu trov konania nepriznal.

2. Krajský súd v Trenčíne (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalobcu rozsudkom z 21. júna 2022 sp. zn. 16CoCsp/1/2022 rozsudok súdu prvej inštancie za aplikácie § 387 ods. 1, 2 CSP potvrdil ako vecne správny a žalovanému nepriznal voči žalobcovi náhradu trov konania.

2.1. Odvolací súd dôvodil, že premlčacia doba v prípade spotrebiteľského úveru, ak bolo dohodnuté plnenie v splátkach, začína plynúť odo dňa splatnosti splátky, pre ktorú došlo k uplatneniu práva podľa § 565 Občianskeho zákonníka, a teda k zosplateniu celej pohľadávky, pričom musí byť dodržaný ten postup, že veriteľ môže uplatniť toto právo najskôr po uplynutí troch mesiacov od omeškania so zaplatením splátky a keď súčasne upozornil spotrebiteľa v lehote nie kratšej ako 15 dní na uplatnenie tohto práva. Pre prípady, kedy sa pre nesplnenie niektorej zo splátok stane zročným, splatným celý dlh, stanovuje Občiansky zákonník v ustanovení druhej vety § 103 osobitné pravidlo pre začiatok plynutia premlčacej doby zosplateného dlhu a táto začne plynúť odo dňa zročnosti nesplnenej splátky, pre nesplnenie ktorej sa stal zročný celý dlh. Pre posúdenie začiatku plynutia premlčacej doby je tak rozhodné zistenie splatnosti tej splátky, pre nezaplatenie ktorej veriteľ pristúpil k zosplateniu celého úveru. Právny predchodca žalobcu zosplatnil úver ku dňu 18. 01. 2018. Pokiaľ teda z právneho úkonu, ktorým došlo zo strany právneho predchodcu žalobcu k uplatneniu práva podľa § 565 Občianskeho zákonníka a ani z predchádzajúcej výzvy právneho predchodcu žalobcu žalovanému nebolo možné zistiť,

pre ktorú splátku došlo k zosplateniu úveru, treba vychádzať z toho, že veriteľ mohol pristúpiť k zosplateniu len za podmienok podľa § 565 v spojení s § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka.

2.2. S právnym názorom žalobcu, že v danom prípade bola rozhodujúca splátka pre začiatok plynutia premlčacej doby, ktorá bola splatná bezprostredne pred zosplatením, t.j. splátka splatná dňa 20. 12. 2017 sa odvolací súd nestotožnil. Ku dňu vyhlásenia predčasnej splatnosti právnym predchodcom žalobcu (18. 01. 2018) bol žalovaný v omeškaní viac ako tri mesiace výlučne s úhradou splátky splatnej dňa 20. 09. 2017. Veriteľ mohol úver zosplatiť najskôr po uplynutí troch mesiacov od omeškania so zaplatením splátky a keď súčasne upozornil spotrebiteľa v lehote nie kratšej ako 15 dní na uplatnenie tohto práva. Veriteľ žalovaného upozornil na uplatnenie tohto práva listom zo dňa 29. 11. 2017. V tento deň bol žalovaný najmenej tri mesiace v omeškaní so splátkou splatnou dňa 20. 09. 2017, a preto len pre túto splátku sa mohol celý dlh stať splatným, keďže iba v jej prípade boli splnené zákonné podmienky na vyhlásenie celého úveru za splatný. Veriteľ pristúpil k vyhláseniu splatnosti až po splnení podmienok stanovených v § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka. V nadväznosti na jeho výzvu zo dňa 29. 11. 2017 a omeškanie žalovaného boli splnené podmienky na vyhlásenie celého úveru za splatný iba pre splátku splatnú 20. 09. 2017, a preto iba pre túto sa tak stal celý dlh splatným. Odvolací súd uviedol, že premlčacia doba preto začala plynúť od splatnosti tejto splátky, t.j. splátky splatnej dňa 20. 09. 2017 (výslovne v § 103 Občianskeho zákonníka odo dňa zročnosti nesplnenej splátky), pričom trojročná premlčacia doba uplynula dňa 20. 09. 2020. V danom prípade ide o plynutie premlčacej doby a nie lehoty, a preto táto začína plynúť rozhodujúcim dňom. Žaloba bola podaná na súd až dňa 16. 10. 2020 po uplynutí premlčacej doby.

2.3. Odvolací súd zdôraznil, že vzhľadom na konšteláciu samotného zosplatenia plnenia zo spotrebiteľskej zmluvy, najmä podmienku trojmesačného omeškania a výzvu predchádzajúcu zosplateniu, je potrebné pre identifikáciu splátky, pre ktorú sa stal celý dlh splatným, vychádzať z ustanovení § 53 ods. 9 v spojení s § 565 Občianskeho zákonníka, nie izolovane z ustanovenia § 565 Občianskeho zákonníka. Celý dlh žalovaného sa tak stal splatným pre splátku splatnú dňa 20. 09. 2017, a preto od tejto splátky začala v zmysle druhej vety § 103 Občianskeho zákonníka plynúť trojročná premlčacia doba, a to vrátane splátok splatných medzi splatnosťou splátky splatnej dňa 20. 09. 2017 a vyhlásením mimoriadnej splatnosti dňa 18. 01. 2018, keďže zákonné ustanovenie druhej vety § 103 Občianskeho zákonníka hovorí jednoznačne o začiatku plynutia premlčacej doby pre celý zročný dlh a vyhlásenie celého dlhu za splatný nastalo pre omeškanie konkrétnej splátky a predstavuje takú zmenu v obsahu záväzku, ktorá je podľa názoru odvolacieho súdu účinná vo vzťahu ku všetkým nasledujúcim splátkam, a preto je ďalšie posudzovanie premlčacej doby vo vzťahu k jednotlivým splátkam, ktorých splatnosť by prichádzala do úvahy po splátke, v dôsledku nesplnenia ktorej došlo k zosplateniu celého dlhu, v zmysle prvej vety § 103 Občianskeho zákonníka nepoužiteľné.

2.4. Odvolací súd považoval za neopodstatnenú aj odvoláciu námietku týkajúcu sa nezákonného skrátenia premlčacej doby súdom prvej inštancie. Uviedol, že už len zo samotnej konštrukcie ustanovení druhej vety § 103 a § 565 Občianskeho zákonníka je zrejmá zákonná možnosť, že premlčacia doba začne plynúť skôr, než vôbec veriteľ uplatní svoje právo na zaplatenie celej pohľadávky pre nesplnenie niektorej splátky, t.j. spätne. Ide pritom o zákonnú úpravu začiatku plynutia premlčacej doby, ktorá je jasná a veriteľovi je vopred známe, že ak využije právo na zaplatenie celej pohľadávky pre nesplnenie splátky, v tom okamihu už z premlčacej doby časť uplynula v zmysle druhej vety § 103 Občianskeho zákonníka, keďže táto začala plynúť odo dňa zročnosti nesplnenej splátky, pre nesplnenie ktorej sa stal celý dlh zročným. V prípade plnenia zo spotrebiteľskej zmluvy sa na uplatnenie práva žiadať zaplatenie celej pohľadávky pre nesplnenie niektorej splátky vyžadujú prísnejšie podmienky v zmysle § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka (viď vyššie) a podľa názoru prezentovaného odvolacím súdom je taktiež vopred zrejmé, že v čase uplatnenia tohto práva veriteľom už časť premlčacej doby uplynula, a to zrejme väčšia (niekoľko mesiacov), keďže musela byť splnená podmienka aspoň trojmesačného omeškania s plnením splátky, pre ktorej nesplnenie sa dlh stal splatným, a tiež podmienka upozornenia spotrebiteľa dodávateľom na uplatnenie tohto práva. Je potom na zodpovednosti a na rozhodnutí veriteľa, či právo žiadať zaplatenie celej pohľadávky pre nesplnenie niektorej splátky využije, kedy ho využije a najmä, či a kedy podá žalobu v prípade nesplnenia si povinností dlžníkom.

2.5. Rozhodnutie o náhrade trov konania odvolací súd odôvodnil podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1, § 262 ods. 1 CSP. V odvolacom konaní bol úspešný žalovaný. Žalovaný si náhradu trov odvolacieho konania neuplatnil a ani z obsahu spisu nevyplýva, že by mu trovy odvolacieho konania

vznikli. Odvolací súd preto žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

3. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj ako „dovolateľ“) dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodil z § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Namietal, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia dvoch právnych otázok, ktoré v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte neboli vyriešené, a to:

1/ „Výkladu ust. § 53 ods. 9 zák. č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej aj „OZ“) v spojení s ust. § 565 OZ v otázke, pre nesplnenie ktorej splátky je veriteľ oprávnený vyhlásiť mimoriadnu splatnosť pohľadávky, ak je dlžníkom spotrebiteľ“ a nadväzujúcej právnej otázky: „Je nesplnenou splátkou na účely plynutia premlčania v zmysle druhej vety ust. § 103 OZ v spore zo spotrebiteľskej zmluvy v prípadoch, ak bolo dohodnuté plnenie v splátkach a došlo k uplatneniu práva podľa § 565 OZ v spojení s § 53 ods. 9 OZ splátka, ktorá v súlade s § 565 OZ veta druhá bezprostredne predchádza uplatneniu tohto práva, alebo iná splátka?“ a

2/ „Spočívajúca, resp. neplynúca premlčacia doba pohľadávky v súkromnoprávnom vzťahu v období odo dňa účinnosti zákona č. 62/2020 Z. z. o niektorých mimoriadnych opatreniach v súvislosti so šírením nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19 a v justícii a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony o mimoriadnych opatreniach, t. j. od 27.03.2020 do 30.04.2020?“

3.1. Dovolateľ v dovolaní vyslovil názor, že právo podľa § 565 Občianskeho zákonníka môže veriteľ uplatniť len do splatnosti najbližšie nasledujúcej splátky, v opačnom prípade toto právo zaniká. Argumentoval, že keďže právo vyhlásiť mimoriadnu splatnosť zaniká splatnosťou najbližšie nasledujúcej splátky, potom mimoriadna splatnosť úveru nemohla byť podaním zo dňa 18. 01. 2018 v posudzovanom prípade vyhlásená pre nesplnenie inej splátky, než splátky, ktorá vyhláseniu mimoriadnej splatnosti bezprostredne predchádzala, t.j. v danom prípade splátky splatnej dňa 20. 12. 2017. Je zrejmé, že v prípade, ak právny predchodca žalobcu vyhlásil mimoriadnu splatnosť úveru podaním zo dňa 18. 01. 2018, tak toto svoje právo uplatnil v súlade s ustanovením § 565 OZ pre nezaplatenie splátky splatnej dňa 20. 12. 2017 (t.j. splátky, ktorá vyhláseniu mimoriadnej splatnosti úveru bezprostredne predchádzala a pre ktorej nezaplatenie mohol v súlade s ustanovením § 565 OZ vyhlásiť mimoriadnu splatnosť úveru), a zároveň toto svoje právo uplatnil v súlade s ustanovením § 53 ods. 9 OZ po omeškaní spotrebiteľa (žalovaného) s platením splátok po dobu dlhšiu ako 3 mesiace. Premlčacia doba pre všetky splátky splatné po 18. 01. 2018 tak začala v súlade s ustanovením § 103 OZ plynúť odo dňa nasledujúceho po dni zročnlosti splátky, pre nesplnenie ktorej došlo k vyhláseniu mimoriadnej splatnosti úveru (v posudzovanom prípade odo dňa 20. 12. 2017) a uplynula by najskôr dňa 20. 12. 2020. Na druhej strane splátky úveru, ktoré predchádzali vyhláseniu mimoriadnej splatnosti úveru sa premlčovali v samostatne plynúcich premlčacích dobách, ktoré plynuli od splatnosti tej-ktorej splátky (napríklad splátka splatná dňa 20. 10. 2017 sa premlčala až 20. 10. 2020, splátka splatná 20. 11. 2017 sa premlčala 20. 11. 2020, atď.). Keďže žaloba bola na súde podaná dňa 16. 10. 2020 má žalobca za to, že svoj nárok uplatnil na súde pred uplynutím premlčacej doby a krajský súd vec nesprávne právne posúdil, ak dospel k opačnému záveru. V tejto súvislosti žalovaný uviedol, že odlišné právne posúdenie vyplýva v obdobných veciach i z ustálenej rozhodovacej praxe krajských súdov Slovenskej republiky.

3.2. V rámci nesprávneho právneho posúdenia premlčania odvolacím súdom žalobca ďalej namietal, že dňa 25. 03. 2020 bol s účinnosťou od 27. 03. 2020 prijatý zákon o mimoriadnych opatreniach, v zmysle ktorého lehoty v súkromnoprávnych vzťahoch na uplatňovanie alebo bránenie práva v období od účinnosti tohto zákona do 30. 04. 2020 neplynú, pričom žaloba bola podaná na okresný súd dňa 16. 10. 2020. Podľa názoru žalobcu v zmysle § 1 zákona o mimoriadnych opatreniach premlčacia doba uplatneného práva žalobcu neplynula v období od 27. 03. 2020 do 30. 04. 2020, t.j. spolu 35 dní, a to bez ohľadu na skutočnosť, či premlčacia doba mala uplynúť práve v čase od 27. 03. 2022 do 30. 04. 2022 alebo nie. Konajúce súdy na vec opomenuli aplikovať ustanovenia zákona o mimoriadnych opatreniach, a teda ak by aj žalobca pripustil, že by premlčacia doba mala začať plynúť od 20. 09. 2017 (ako uviedli súd prvej inštancie a odvolací súd) a žaloba bola podaná na súde dňa 16. 10. 2020. Podľa žalobcu je zrejmé, že žaloba bola podaná včas, keďže aplikujúce vyššie uvedené ustanovenia by premlčacia doba uplynula až dňa 25. 10. 2020 (20. 09. 2020 + 35 dní).

3.3. Na základe uvedeného žalobca zastal názor, že rozsudok súdu prvej inštancie ako aj rozsudok

odvolacieho súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, keďže konajúce súdy na prejednávanej veci aplikovali nesprávny právny predpis, resp. opomenuli na inštitút premlčania aplikovať zákon o mimoriadnych opatreniach, v dôsledku čoho dospeli k nesprávnym právnym záverom ohľadom premlčania uplatnenej pohľadávky. Napokon žalobca navrhol, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu a rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Zároveň si uplatnil trovy konania.

4. Žalovaný sa k dovolaniu žalobcu nevyjadril.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie žalobcu je v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP nielen prípustné, ale aj dôvodné.

6. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť tým, že rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolač dôvod sa vymedzí tak, že dovolač uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

7. Relevanciu podľa § 421 ods. 1 CSP má právna otázka (nie skutková) otázka, na ktorej spočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu. Musí ísť pritom o takú právnu otázku, ktorá bola podľa názoru dovolača odvolacím súdom vyriešená nesprávne (porovnaj § 432 ods. 1 CSP) a pri ktorej - s prihliadnutím na individuálne okolnosti veci (prípady) - zároveň platí, že ak by bola vyriešená správne, súdy by nevyhnutne rozhodli inak, pre dovolača priaznivejším spôsobom.

8. Právnym posúdením veci je aplikácia práva na zistený skutkový stav. Je to činnosť súdu spočívajúca v podradení zisteného skutkového stavu príslušnej právnej norme, ktorá vedie súd k záveru o právach a povinnostiach účastníkov právneho vzťahu. Súd pri tejto činnosti rieši právne otázky (questio iuris). Ich riešenie predchádza riešenie skutkových otázok (questio facti), teda zistenie skutkového stavu. Právne posúdenie je všeobecne nesprávne, ak sa súd dopustil omylu pri tejto činnosti, t.j. ak posúdil vec podľa právnej normy, ktorá na zistený skutkový stav nedopadá, alebo správne určenú právnu normu nesprávne vyložil, prípadne ju na daný skutkový stav nesprávne aplikoval.

9. Dovolač súd v tejto súvislosti zdôrazňuje, že je viazaný iba vymedzením právnej otázky, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré považuje dovolač za nesprávne, nie však už určením, pod ktorý prípad prípustnosti jej riešenia (§ 421 ods. 1 CSP) táto otázka spadá. Najvyšší súd nemôže byť viazaný tým, o ktorý prípad právnej otázky podľa § 421 ods. 1 CSP oprel prípustnosť dovolania dovolača. Situácia dovolača sa totiž môže v priebehu dovolacieho konania meniť. Napríklad, tak ako je tomu napokon aj v prejednávanom prípade, ak dovolač tvrdí, že právna otázka ešte nebola na dovolacom súde riešená a medzičasom k jej vyriešeniu došlo. Z uvedeného dôvodu dovolací súd z hľadiska prípustnosti dovolania posudzuje (iba) materiálny substrát samotného dovolacieho konania spočívajúci vo vymedzení právnej otázky a predstretí vlastnej argumentácie dovolača v zmysle § 432 ods. 2 CSP, súčasne zohľadňujúc vlastnú rozhodovaciu prax (iura novit curia, 4Cdo/11/2021, 8Cdo/54/2018, I. ÚS 51/2020).

10. Dovolač vo svojom dovolaní ako dovolací dôvod uviedol § 421 ods. 1 písm. b) CSP a namietal, že rozhodnutie odvolacieho súdu v danom spore záviselo od vyriešenia právnych otázok, ktoré v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte neboli vyriešené, konkrétne od 1/ „výkladu ust. § 53 ods. 9 zák. č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej aj „OZ“) v spojení s ust. § 565 OZ v otázke, pre nesplnenie ktorej splátky je veriteľ oprávnený vyhlásiť mimoriadnu splatnosť pohľadávky, ak je dlžníkom spotrebiteľ“ a nadväzujúcej právnej otázky: „Je nesplnenou splátkou na účely plynutia premlčania v zmysle druhej vety ust. § 103 OZ v spore zo spotrebiteľskej zmluvy v prípadoch, ak bolo dohodnuté plnenie v splátkach a došlo k uplatneniu práva podľa § 565 OZ v spojení s

§ 53 ods. 9 OZ splátka, ktorá v súlade s § 565 OZ veta druhá bezprostredne predchádza uplatneniu tohto práva, alebo iná splátka?“ a 2/ „Spočívá, resp. neplynie premlčacia doba pohľadávky v súkromnoprávnom vzťahu v období odo dňa účinnosti zákona č. 62/2020 Z. z. o niektorých mimoriadnych opatreniach v súvislosti so šírením nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19 a v justícii a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony o mimoriadnych opatreniach, t. j. od 27.03.2020 do 30.04.2020?“

11. Posudzujúc dovolanie podľa jeho obsahu (§ 124 ods. 1 CSP), a zároveň v kontexte prijatých rozhodnutí súdov nižších inštancií, mal dovolací súd za to, že v prejednávanej spore je potrebné sa prioritne zaoberať právnou otázkou 1/, a teda, kedy začína plynúť premlčacia doba celého dlhu pri strate výhody splátok v prípade spotrebiteľskej zmluvy a zároveň, či s poukazom na znenie § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka možno v spotrebiteľskom vzťahu aplikovať § 103 Občianskeho zákonníka, keďže výsledkom jeho aplikácie je skutočnosť, že premlčacia doba začína plynúť skôr, ako si veriteľ vôbec môže uplatniť svoje právo prvýkrát (§ 101 Občianskeho zákonníka).

12. Pri posudzovaní prípustnosti dovolania z hľadiska § 421 ods. 1 písm. b) CSP považoval dovolací súd za podstatné to, či táto otázka, od vyriešenia ktorej záviselo dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, bola alebo nebola v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu riešená. Dospel potom k záveru, že uvedená právna otázka síce bola v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu riešená (v uzneseniach najvyššieho súdu z 29. novembra 2022 sp. zn. 7Cdo/268/2020 prijatého v Zbierke stanovísk a rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pod R 29/2023, z 30. novembra 2022 sp. zn. 5Cdo/224/2021, z 26. januára 2023 sp. zn. 4Cdo/201/2022, z 28. marca 2023 sp. zn. 1Cdo/53/2021, z 30. septembra 2025 sp. zn. 1Cdo/140/2023), avšak vzhľadom na čas vyhlásenia rozsudku odvolacieho súdu (21. júna 2022) a dátum podaného dovolania (14. októbra 2022) je dovolací súd toho názoru, že dovolanie žalobcu je v danom prípade procesne prípustné.

13. Vec prejednávajúci senát zároveň nevidel dôvod odchyliť sa od právnych názorov vyjadrených v uvedených rozhodnutiach odvolacieho súdu, a preto na ne v okolnostiach posudzovanej veci v celosti poukazuje.

14. Podľa § 101 Občianskeho zákonníka pokiaľ nie je v ďalších ustanoveniach uvedené inak, premlčacia doba je trojročná a plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz.

15. Podľa § 103 Občianskeho zákonníka, ak bolo dohodnuté plnenie v splátkach, začína plynúť premlčacia doba jednotlivých splátok odo dňa ich zročnosti. Ak sa pre nesplnenie niektorej zo splátok stane zročným celý dlh (§ 565), začne plynúť premlčacia doba odo dňa zročnosti nesplnenej splátky.

16. Podľa § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka v znení účinnom ku dňu vyhlásenia mimoriadnej splatnosti úveru právnym predchodcom žalobcu (18. 01. 2018), ak ide o plnenie zo spotrebiteľskej zmluvy, ktoré sa má vykonať v splátkach, môže dodávateľ uplatniť právo podľa § 565 najskôr po uplynutí troch mesiacov od omeškania so zaplatením splátky a keď súčasne upozornil spotrebiteľa v lehote nie kratšej ako 15 dní na uplatnenie tohto práva.

17. Podľa § 565 Občianskeho zákonníka, ak ide o plnenie v splátkach, môže veriteľ žiadať o zaplatenie celej pohľadávky pre nesplnenie niektorej splátky, len ak to bolo dohodnuté alebo v rozhodnutí určené. Toto právo však môže veriteľ použiť najneskôr do splatnosti najbližšie nasledujúcej splátky.

18. Premlčacou dobou sa rozumie časový úsek, v ktorom musí byť právo vykonané, inak môžu nastať účinky premlčania podľa § 100 Občianskeho zákonníka. Premlčacia doba je ustanovená konkrétnym časovým úsekom, ktorý má určený začiatok plynutia. Dĺžku premlčacej doby určuje zákon, pričom v ustanovení § 101 Občianskeho zákonníka stanovuje všeobecnú trojročnú premlčaciu dobu. Občianskym zákonníkom je stanovený aj objektívny začiatok plynutia premlčacej doby. Za tento deň sa všeobecne považuje deň, keď sa právo mohlo po prvý raz uplatniť na súde, teda len čo mohla byť dôvodne podaná žaloba na súd (actio nata). Trojročná premlčacia doba plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po

prvý raz. Rozhodujúcou skutočnosťou z hľadiska možnosti uplatniť právo na súde a začiatku plynutia (všeobecnej) premlčacej doby je okamih splatnosti (zročnosti) záväzku (dlhu), ktorý je konkrétnym momentom, kedy je dlžník povinný záväzok (dlh) splniť, a nie momentom, kedy je dlžník k splneniu iba oprávnený.

19. Splatnosť úverovej pohľadávky žalobcu je daná spotrebiteľskou úverovou zmluvou, v ktorej si banka (právna predchodkyňa žalobcu) s dlžníkom (žalovaným) dohodli plnenie v splátkach, s oprávnením banky pre prípad neuhradenia dlžníkmi splatné peňažné záväzky v termíne, vyhlásiť úver za splatný. Ide o postupné čiastkové plnenie, ktoré nie je ani opakujúcim sa, či trvajúcim plnením, ani čiastočným plnením. V prípade takéhoto čiastkového plnenia, ktoré je v literatúre prevažne označované ako plnenie v splátkach, je plnenie vopred rozvrhnuté do čiastkových úsekov, ktoré až ako spoločný celok tvoria dlh. Splatnosť týchto úsekov je však daná samostatne (oddelene), teda každý diel má určenú svoju konkrétnu splatnosť. Celkový predmet záväzku je však vopred kvantitatívne určený, pričom jednotlivými plnenými dielmi sa rozsah celej pohľadávky postupne znižuje. Ide teda o rozloženie zamýšľaného jednorazového plnenia v niekoľkých postupných čiastkových plneniach, taktiež jednorazových, pričom dobu splnenia treba rozlišovať jednak pre plnenie celého záväzku, jednak pre jednotlivé čiastkové plnenie. Dobou splnenia čiastkového plnenia je doba jednorazového splnenia jednotlivej dávky, dobou splnenia celého záväzku je doba splnenia poslednej dávky - teda poslednej splátky. V prípade čiastkového plnenia veriteľ nemôže žiadať dlžníka o splnenie jednorazové; to však neplatí pre situáciu uvedenú v ustanovení § 565 Občianskeho zákonníka, v ktorej dlžník včas a riadne nesplnil niektorú zo splátok, ak to bolo dohodnuté alebo určené v rozhodnutí - tu je veriteľ oprávnený žiadať dlžníka o zaplatenie celej pohľadávky, s ktorou sa dlžník ocitol v omeškaní, pričom toto oprávnenie môže veriteľ uplatniť iba do splatnosti najbližšej budúcej splátky. V takomto prípade dlžník stráca výhodu čiastkového plnenia. Počet mesačných splátok, ich výška aj doba splatnosti jednotlivých splátok bola v zmluve o spotrebiteľskom úvere vopred stanovená, pričom splatnosť, prípadné omeškanie a premlčanie je pri plnení v splátkach treba posudzovať samostatne ohľadom každej zo splátok, premlčacia doba plynie pri každom čiastkovom plnení odo dňa jeho splatnosti. Ak pri takto dojednanom plnení sa pre nesplnenie niektorého čiastkového plnenia stane splatný celý dlh, začne pre celý dlh plynúť premlčacia doba odo dňa splatnosti nesplneného čiastkového plnenia (t.j. splátky). Splnením jednotlivých splátok dlh, čo do príslušnej čiastky zaniká, úplne zanikne až splnením poslednej čiastky (poslednej splátky). Vo svojej podstate je dlh splátkami rozdelený do niekoľkých čiastkových, zreteľne oddelených a relatívne samostatných dlhov, ktoré majú určitú vzájomnú súvislosť a v celku predstavujú súhrnnú výšku pohľadávky. V prípade dojednania straty výhody splátok (ako je to podľa danej úverovej zmluvy), ktorá sa prejaví v špecifickej zmluvnej sankcii za omeškanie s niektorou zo splátok, dôjde k zosplatneniu celého zvyšku dlhu. Omeškaním splatnosti jednej splátky si tak dlžník privodí splatnosť aj všetkých budúcich splátok.

20. Podľa § 103 Občianskeho zákonníka plynie pri strate výhody splátok premlčacia doba celého zvyšného dlhu už od splatnosti splátky, pre nesplnenie ktorej sa stal splatný celý dlh. Zákonodarcia týmto zákonným ustanovením mienil modifikovať, aby sa pri strate výhody splátok počítala premlčacia doba celého dlhu už odo dňa splatnosti splátky, pre nesplnenie ktorej sa stal splatným celý dlh, čo je v súlade s cieľom, resp. zámerom inštitútu premlčania ako stimulácie veriteľa k rýchlemu (včasnému) uplatneniu jeho práv (podľa zásady *vigilantibus iura*) ako aj snahy predchádzať v konkrétnych prípadoch dôkaznej núdzi na strane veriteľa v súdnom konaní a prispieť tým k právnej istote účastníkov občianskoprávných vzťahov (pozri rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 4Cdo/146/2008). Názor, že premlčacia doba zvyšku dlhu plynie až od jeho splatnosti, teda po tom, čo veriteľ svoje právo podľa § 565 uplatnil (§ 563) by neprípustne umožňoval odsúvať začiatok plynutia premlčacej doby nečinnosťou veriteľa, čo mu zabraňuje skutočnosť, že toto právo môže veriteľ použiť najneskôr do splatnosti najbližšie nasledujúcej splátky (druhá veta § 565), čo je v súlade i s tým legitímnym podkladom vyplývajúcim z § 101 veta druhá Občianskeho zákonníka, že premlčacia doba plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz.

21. Pre spotrebiteľské vzťahy, ktorým je i ten v prejednávanej veci, môže veriteľ žiadať o zaplatenie celej pohľadávky pre nesplnenie niektorej splátky až najskôr po uplynutí troch mesiacov od omeškania so zaplatením splátky a keď súčasne upozornil spotrebiteľa v lehote nie kratšej ako 15 dní na uplatnenie

tohto práva (citovaný § 53 ods. 9). V súvislosti s úpravou režimu straty výhody splátok zákonodarca v § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka v znení v čase rozhodnom pre vyhlásenie mimoriadnej splatnosti úveru v predmetnej veci, zaviedol pravidlo, z ktorého vyplýva, že veriteľ (v postavení dodávateľa) môže požadovať splnenie celého dlhu pre nesplnenie niektorej zo splátok za podmienok, že už uplynuli tri mesiace od omeškania so zaplatením príslušnej splátky a že upozornil dlžníka (v postavení spotrebiteľa) v lehote nie kratšej ako 15 dní na uplatnenie tohto práva. Účinnosť uplatnenia práva veriteľa podľa § 565 Občianskeho zákonníka je teda podmienená tým, že veriteľ v uvedenej lehote pred uplatnením tohto práva upozornil dlžníka na to, že toto právo využije. Bez takéhoto včasného upozornenia je uplatnenie neúčinné (pozri Jaroslav Krajčo: Občiansky zákonník pre prax, Eurounion, máj 2015, komentár k § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka).

22. Z hľadiska vzťahu medzi „trojmesačnou dobou“ a „lehotou nie kratšou ako 15 dní“, ktoré rámce spomína § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka, zákonodarca výslovne neupravuje, či môžu plynúť súbežne alebo či uvedená minimálne 15-dňová lehota môže začať plynúť až po uplynutí trojmesačnej doby. Z § 565 veta druhá Občianskeho zákonníka vyplýva iba to, že veriteľ môže žiadať o jednorazové vrátenie nesplatennej dlžnej sumy využiť najneskôr do splatnosti najbližšej nasledujúcej splátky a môže tak urobiť až po uplynutí troch mesiacov od omeškania so zaplatením zmeškanej splátky (§ 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka). Jednoznačným je iba to, že v čase uplatnenia práva je spotrebiteľ v omeškani s plnením niektorej zo splátok tri mesiace a uplynula lehota 15 dní na uplatnenie práva po upozornení dlžníka.

23. Najvyšší súd zastáva názor, že 15-dňová lehota na upozornenie spotrebiteľa by mala byť realizovaná ešte pred uplynutím troch mesiacov od omeškania so zaplatením splátky, vychádzajúc z charakteru upozornenia na možnosť zosplatenia ako vytvorenia príležitosti pre dlžníka ho ešte odvrátiť, navyše pokiaľ uplatneniu tohto práva nebráni, ak spotrebiteľ zaplatí niektorú zo skorších splátok.

24. Z § 103 Občianskeho zákonníka tiež vyplýva, že premlčacia doba začína plynúť spätne od splatnosti omeškanej splátky, čo má podstatu v právnej logike, keďže je nesporné, že veriteľ môže svoje právo požadovať, okamžité splnenie celého dlhu vykonať už na druhý deň po splatnosti splátky, pre ktorej nesplnenie bol dlh zosplatený. Inak je tomu ale pri strate výhody splátok dlhu v spotrebiteľských vzťahoch. Tam vo všeobecnosti začne premlčacia doba plynúť prvý deň nasledujúci po uplynutí troch mesiacov od omeškania so splnením splátky, pre nesplnenie ktorej sa stal splatným celý dlh spotrebiteľa. Až vtedy sa totiž môže veriteľ s úspechom obrátiť na súd po prvýkrát (§ 101 Občianskeho zákonníka). Veriteľovi tým zostane na uplatnenie svojho práva na súde menej ako celé tri roky všeobecnej premlčacej doby (§ 101 Občianskeho zákonníka), pretože tomu bráni práve znenie § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka.

25. Vo vzťahu k samotnej dovolacej otázke 1/ je nevyhnutné dôsledne zväziť redukciu aplikovateľnosti § 103 veta druhá Občianskeho zákonníka, t.j. vyňatie predmetného zákonného ustanovenia pre prípady z oblasti spotrebiteľských vzťahov, na ktoré sa vzťahuje § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka. Na takéto postup musia byť skutočne pádne dôvody, ktoré na základe systému hodnôt chránených ústavným poriadkom a zákonmi opodstatňujú záver, že zákonodarca daný prípad skutočne nechcel zahrnúť do hypotézy právnej normy, a preto túto normu treba redukovať, nakoľko to narúša princíp právnej istoty. Zákonodarca všeobecnú trojročnú premlčaciu dobu nestanovuje absolútne, zákon v konkrétne vymedzených prípadoch môže určiť i osobitnú premlčaciu dobu, čo do okamihu začiatku jej plynutia, ako aj čo do jej dĺžky, takéto zámer ale z § 103 a § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka nie je možné vyvodiť. Logická je i úvaha, že pripustením uplatnenia druhej vety § 103 aj v spotrebiteľských vzťahoch by sa dĺžka premlčacej doby dostala do rozporu s už spomenutým § 101 Občianskeho zákonníka v neprospech veriteľa. Navyše premlčanie je právny inštitút, ktorý oslabením subjektívneho práva veriteľa zvyhodňuje práve dlžníka ako porušiteľa zmluvnej povinnosti. Opačným postupom by sme sa dostali do rozporu s princípom rovnosti v právach, ktorý princíp práve slúži k bezprostrednému naplneniu účelu právnej úpravy, rešpektujúc tak i danosti požiadavky ochrany slabšej strany v spotrebiteľských vzťahoch. Pri ustanovovaní zákonných podmienok ochrany spotrebiteľa, dlžníka, je totiž nutné dbať na vyváženosť právnej úpravy z hľadiska jednotlivých ústavných štandardov, vrátane princípu právneho

štátu. Aj keď je ochrana spotrebiteľov neoddeliteľnou súčasťou súčasného súkromného práva a postavenie spotrebiteľov je potrebné brať vážne, ochranu spotrebiteľov je nutné interpretovať triezvo, neutrálne ako akékoľvek iné právne inštitúty. V danom prípade sa to prejavuje potrebou zabrániť, aby sa slabšia strana - spotrebiteľia dostali do horšieho postavenia ako veritelia. V danom prípade ale najvyšší súd nevidí legitímny dôvod, ktorý by takýto rozdielny prístup ospravedlňoval. Len to, že spotrebiteľ si ako slabšia strana vyžaduje vyššiu ochranu, tu nestačí.

26. Otázkou potom zostáva, kedy pre spotrebiteľské vzťahy, na ktoré dopadá § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka začína plynúť premlčacia doba, keďže práva z týchto vzťahov sú premlčateľné. V tejto súvislosti je predovšetkým potrebné ustáliť, kedy sa právo mohlo vykonať po prvý raz (§ 101 Občianskeho zákonníka), teda, kedy najskôr mohol veriteľ úspešne podať žalobu na súd (R 17/2017). Je potrebné zdôrazniť, že uvedené zákonné ustanovenie (okrem iného) sleduje nielen dosiahnutie splatnosti celej pohľadávky veriteľa (dodávateľa) pri nesplnení povinností dlžníka (spotrebiteľa) riadne a včas plniť dojednané čiastkové plnenia (splátky), ale aj vylúčenie tejto možnosti, ak by bolo takéto porušenie iba krátkodobé, nepresahujúce dobu troch mesiacov odo dňa omeškania so zaplatením splátky. Následne ju dopĺňa tým, že podmienkou výzvy na zaplatenie celej pohľadávky pre nesplnenie niektorej splátky, ktoré právo môže veriteľ uplatniť najneskôr do splatnosti nasledujúcej splátky je, že veriteľ v zákonnej lehote nie kratšej ako 15 dní upozornil spotrebiteľa na uplatnenie tohto ustanovenia, ktorá začína plynúť nasledujúci deň po tom, čo veriteľovi (dodávateľovi) vzniklo právo podľa § 565 Občianskeho zákonníka, t.j. po uplynutí troch mesiacov od omeškania so zaplatením splátky, bez takéhoto včasného upozornenia je uplatnenie neúčinné. Lehota, v ktorej musí byť toto právo uplatnené, je najneskôr do splatnosti nasledujúcej splátky a veriteľ tak môže urobiť až po uplynutí lehoty troch mesiacov od omeškania so zaplatením zmeškanej splátky (§ 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka).

27. Vychádzajúc z daných teoretických východísk, ako i zo znenia na vec vzťahujúcich sa zákonných ustanovení, najvyšší súd zastáva názor, že veriteľ sa na súde mohol po prvý raz domáhať svojho práva prvý deň nasledujúci po uplynutí trojmesačnej doby plynúcej od omeškania spotrebiteľa so splnením splátky, pre nesplnenie ktorej sa stal splatným celý dlh (za súčasného splnenia upozornenia na zosplatenie). Práve tento deň je teda najskorším dňom, kedy sa právo mohlo vykonať po prvý raz (§ 101 Občianskeho zákonníka), čo v danom kontexte znamená, že tento deň je aj začiatkom premlčacej doby práva požadovať splnenie celého dlhu, čím sa naplní i zámer zákonodarcu, aby premlčacia doba pri zosplatení celého dlhu nezávisela od vôle veriteľa (§ 103 Občianskeho zákonníka).

28. Najvyšší súd po zhrnutí významných právnych hľadísk vzťahujúcich sa na danú vec uzatvára, že podľa § 103 Občianskeho zákonníka plynie pri strate výhody splátok premlčacia doba celého zvyšného dlhu už od splatnosti splátky, pre nesplnenie ktorej sa stal splatným celý dlh. Inak je tomu ale pri strate výhody splátok v spotrebiteľských vzťahoch, v ktorých podľa § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka (všeobecne) začne premlčacia doba plynúť prvý deň nasledujúci po uplynutí troch mesiacov od omeškania so splnením splátky, pre nesplnenie ktorej sa stal splatným celý dlh za podmienky, že v lehote uvedených 3 mesiacov od omeškania uplynula tiež 15-dňová lehota na upozornenie spotrebiteľa. Až vtedy sa totiž môže veriteľ s úspechom obrátiť na súd po prvýkrát (§ 101 Občianskeho zákonníka).

29. V kontexte uvedeného najvyšší súd záverom konštatuje, že nie je možné považovať za správny právny názor odvolacieho súdu a súdu prvej inštancie, že v spotrebiteľských vzťahoch premlčacia doba celého zosplateného dlhu plynie od zročnosti nespĺnenej splátky, kvôli ktorej veriteľ využil svoje právo žiadať predčasné splatenie. Dovoľaním napadnuté rozhodnutie tak spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

30. K časti dovolacej argumentácie, v ktorej dovolateľ namietal nesprávne právne posúdenie odvolacieho súdu v otázke 2/, ktorú v dovolaní vymedzil ako „spočíva, resp. neplynie premlčacia doba pohľadávky v súkromnoprávnom vzťahu v období odo dňa účinnosti zákona č. 62/2020 Z. z. o niektorých mimoriadnych opatreniach v súvislosti so šírením nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19 a v justícii a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony o mimoriadnych opatreniach, t. j. od 27.03.2020 do 30.04.2020?“, dovolací súd uvádza, že dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok je vo vzťahu

k odvolaniu ako riadnemu opravnému prostriedku subsidiárny nielen z procesného hľadiska - teda, že dovolanie možno podať len proti rozhodnutiu vydanému v odvolacom konaní (čo znamená, že odvolacie konanie predchádza dovolaciemu konaniu), ale aj z hmotnoprávneho hľadiska, ktoré zohľadňuje skutočnosť, že dovolateľ môže v mimoriadnom opravnom prostriedku (úspešne) argumentovať len takými dôvodmi, ktoré namietol už v rámci riadneho opravného prostriedku a ktoré boli meritórne posudzované odvolacím súdom. V prípade, že takéto námietky v odvolacom konaní neuplatnil, hoci tak urobiť mohol a mal, tieto námietky ex post nemôžu byť spôsobilé založiť prípustnosť dovolania.

31. Z uvedeného teda vyplýva, že dovolací dôvod nesprávneho právneho posúdenia je pre prípustnosť dovolania relevantný len vtedy, ak vec nesprávne právne posúdil odvolací súd alebo ak v odvolaní namietané nesprávne právne posúdenie veci súdom prvej inštancie odvolací súd svojím procesným postupom nenapravil. Avšak nemôže tomu byť v prípade, ak samotná strana sporu nevyužila svoje právo namietat' konkrétnu nesprávnosť v rámci podaného odvolania; v takom prípade strana sporu mala možnosť uplatniť svoj vplyv na výsledok konania vo vzťahu ku konkrétnej otázke, ale keď tak neurobila, hoci tak urobiť mohla a mala, predmetná otázka sa nestala predmetom prieskumu odvolacieho súdu, ktorý nemal možnosť v rámci opravného konania vyhodnotiť jej opodstatnenosť aj vo vzťahu k existujúcej judikatúre najvyššieho súdu. V tomto prípade odvolací súd neposudzoval nastolenú otázku žalobcu a preto sa jej preskúmania nemôže žalobca úspešne domáhať v dovolacom konaní.

32. Z princípu racionálneho, efektívneho a inštančného súdneho konania o dovolaní vyplýva, že dovolateľ musí uplatniť celú argumentáciu, ktorú považuje za významnú, rovnako ako všetky dovolacie návrhy už v odvolacom konaní. Úlohou dovolacieho súdu je potom posúdiť, či tieto argumenty a návrhy odvolací súd riadne preskúmal a či k nim zaujal správny právny záver. Povedané inými slovami, nedávalo by žiaden rozumný zmysel, aby podstatné argumenty a návrhy, ktoré mohol (a mal) dovolateľ uplatniť už v predchádzajúcom odvolacom konaní, predkladal až dovolaciemu súdu. Takto by totiž nastala celkom absurdná situácia, kedy by najvyšší súd preskúmaval rozsudok odvolacieho súdu (teda jeho „zákonnú správnosť a spravodlivosť“), hoci by však tento odvolací súd nemal žiaden dôvod, pre ktorý by sa mohol (a mal) zaoberať určitou argumentáciou, ktorá mu nebola známa (zrejma), pretože ju dovolateľ nepoužil a „vyčkal“ by s ňou až na konanie pred dovolacím súdom. Inak povedané, dovolanie nemôže predstavovať nástroj na obchádzanie (hoci aj neúmyselné) povinnosti vyčerpania riadnych procesných prostriedkov na ochranu subjektívnych práv dovolateľa, a to nielen formálne, ale aj materiálne, dispozične, teda obsahovo vecne (argumentačne); hodnotové obmedzenie prípustnosti opravného prostriedku nepredstavuje odmietnutie spravodlivosti.

33. Z uvedeného možno urobiť záver, že dovolateľ môže urobiť spôsobilým predmetom dovolacieho konania len také námietky, ktoré už uplatnil v odvolacom konaní, pokiaľ tak s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu urobiť mohol, a tak poskytol príležitosť odvolaciemu súdu sa k nim vyjadriť. Otázka spočívania plynutia premlčacej doby uplatneného práva žalobcu podľa zákona č. 62/2020 Z.z. nebola pre rozhodnutie odvolacieho súdu rozhodujúcou, keďže predmetná otázka sa ani nestala predmetom prieskumu odvolacieho súdu a preto v tejto časti nebolo dovolanie žalobcu podľa § 421 ods. 1 CSP prípustné.

34. V podstate obdobne postupuje vo svojej činnosti aj ústavný súd, z ktorého judikatúry vyplýva, že ak sťažovateľ v rámci ochrany svojich základných práv a slobôd uplatní v konaní pred ústavným súdom argumentáciu, ktorú mohol predniesť, ale nepredniesol v konaní pred všeobecnými súdmi, ústavný súd na jej posúdenie nemá právomoc a sťažnosť sťažovateľa odmietne (II. ÚS 70/2017).

35. Vychádzajúc z vyššie uvedeného právneho názoru (bod 29.), dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie žalobcu je prípustné a zároveň dôvodné. Z uvedeného dôvodu preto dovolací súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil (§ 449 ods. 1 CSP). Keďže nápravu nemožno dosiahnuť iba zrušením rozhodnutia odvolacieho súdu, dovolací súd zrušil aj rozhodnutie súdu prvej inštancie a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 449 ods. 2 CSP v spojení s § 450 CSP).

36. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej

inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP). Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

37. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.